

Edukacyjny pobyt na Malcie nauczycieli z Zespołu Szkół w Grodzisku Dolnym

Nauczyciele Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym dbają o rozwój wielu kompetencji, które mają wpływ na działania podejmowane w szkole, a przede wszystkim na lepsze funkcjonowanie dzieci. Tym razem siedmioro pedagogów realizujących projekt "W stronę dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych" w ramach programu Erasmus + ukończyło międzynarodowy kurs językowo-metodyczny „SPECJAL EDUCATIONAL NEEDS (SEN) AND INCLUSIVE EDUCATION (A COMBINATION OF LANGUAGE IMPROVEMENT AND SEN METHODOLOGY) AT INTERMEDIATE” w szkole Gateway School of English na Malcie i otrzymało certyfikaty. Był to czas bogaty w różne doświadczenia i wpływający na podniesienie kompetencji językowo-metodycznych, motywację i profesjonalizm.

Dwa tygodnie sierpnia spędzone w szkole to czas bogaty w różnorodne doświadczenia. Co było najważniejsze? Przede wszystkim udało się podnieść kompetencje zawodowe w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych i rozwinąć kompetencje językowe. Nowa wiedza to nowe pomysły na organizację pracy w szkole. Oczywiście nie da się wykorzystać wszystkiego, ale na pewno niektóre elementy zaadaptujemy na grunt naszej szkoły. Poznaliśmy różne podejścia do edukacji dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Co je łączy? Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi kształcą się, w miarę możliwości, w szkołach ogólnodostępnych. Tylko ok. 1% uczniów w Europie uczęszcza do szkół specjalnych, pozostali są objęci edukacją włączającą. Myślę, że ten trend mamy też w polskiej szkole, co dostrzegamy w naszej placówce. Osoby zajmujące się tą tematyką naciskają na zapewnienie konkretnej pomocy w nauce oraz udogodnień, które są niezbędne, aby dziecko mogło wykorzystać możliwości, jakie stwarza kształcenie w szkole ogólnodostępnej. Warto wspomnieć o systemie funkcjonującym w innych krajach, który możemy wykorzystać. Na pewno ważna jest diagnoza. To często od nauczycieli zależy, czy w odpowiednim czasie dziecko otrzyma pomoc, zatem w niektórych krajach diagnoza przeprowadzana jest w szkole z wykorzystaniem narzędzi do identyfikowania i oceny specjalnych potrzeb edukacyjnych. Ta diagnoza podzielona jest na etapy:

I etap: określenie specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia,

II etap: podjęcie współpracy ze szkolnym koordynatorem ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych,

III etap: zwrócenie się o pomoc do specjalistów spoza szkoły i wydanie decyzji o potrzebie przeprowadzenia diagnozy,

IV etap: uzyskanie orzeczenia o występowaniu specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Trzeba zwrócić uwagę na powołanego w szkole koordynatora ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych. Jego praca skupia się tylko i wyłącznie na obszarze szkolnictwa specjalnego. Do jego obowiązków należy opracowanie strategii umożliwiającej osiągnięcie coraz wyższych wyników przez uczniów z dysfunkcjami, usprawnienie i scalenie wszystkich działań prowadzonych na rzecz tych uczniów. W tym celu koordynator ściśle współpracuje z dyrektorem szkoły, nauczycielami i asystentami. W szkole funkcjonuje specjalny program komputerowy, co ułatwia koordynatorowi na bieżąco monitorowanie i analizowanie postępów oraz analizowanie bieżących potrzeb uczniów. Co zaskakuje? Okazuje się, że w europejskich systemach edukacyjnych w każdym oddziale klasowym uczy jeden nauczyciel prowadzący wspierany przez różnych asystentów: asystenta nauczyciela, nauczyciela dzieci ze specjalnymi potrzebami i koordynatora ds. dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W jednej klasie może być nawet kilku asystentów. Co robi taki asystent? Obserwuje klasę i reaguje, kiedy uczeń bądź grupa uczniów potrzebują wsparcia. Jeżeli wymaga tego sytuacja, może wyjść z uczniem, aby indywidualnie wyjaśnić dane zagadnienie. Oczywiście w szkole jest specjalny kącik, czyli miejsce wydzielone na pracę z uczniami o

specjalnych potrzebach.

Asystent może też współtworzyć jakiś element lekcji z nauczycielem oraz współuczestniczyć w przygotowaniu potrzebnych na zajęcia pomocy. Nauczyciel i asystenci na lekcji mają możliwość indywidualizować pracę. W większym stopniu metody i formy pracy dostosowują do danego zespołu. Podczas zajęć jest czas na pracę z całą klasą, z uczniami słabszymi, indywidualną pracę z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ale i z uczniami zdolnymi.

Na co warto zwrócić uwagę, analizując rozwiązania systemowe szkolnictwa specjalnego na Malcie? Bardzo dobrym rozwiązaniem jest przekształcenie szkół specjalnych w centra pomocy. Są to placówki oświatowe kształcące dzieci, młodzież i dorosłych o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Świadczą również usługi edukacyjne dla uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy realizują obowiązki szkolny w szkołach ogólnodostępnych. Pełnią również funkcję Centrów Pomocowych dla rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych, nauczycieli szkół ogólnodostępnych oraz nauczycieli wspomagających. Z naszego punktu widzenia najważniejszym faktem jest udostępnienie specjalistycznej opieki uczniom w szkołach masowych w postaci dochodzących surdopedagogów i tyflopédagogów, nauczycieli wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, nauczycieli wspomagających pracę dziecka w klasie integracyjnej, pomocy psychologicznej oraz socjalnej, specjalistów zajmujących się autyzmem, logopedów, dostępu do tłumaczy języka migowego. Wszyscy uczniowie z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi uczęszczający do szkół masowych mają dostęp do świadczeń w Pomocowym Centrum, a nauczyciele szkół otrzymują pomoc w postaci szkoleń, konsultacji oraz wzajemne wymiany doświadczeń dotyczących metod pracy. Ważnym rozwiązaniem było powołanie „instytucji do spraw uczniowskich” zajmującej się współpracą i koordynacją działań szkół oraz innych instytucji wspierających działalność edukacyjną. Postawiono na szkolenia i seminaria dla kadry kierowniczej, nauczycieli oraz nauczycieli wspomagających pozwalające uzyskać dyplomy lub certyfikaty. Na Malcie funkcjonuje specjalny departament odpowiedzialny za diagnozowanie, udzielanie porad i pomocy uczniom i osobom dorosłym, którzy mają ograniczone możliwości w zakresie porozumiewania się: ACTU. Rodzice, opiekunowie, nauczyciele lub inni profesjonalści mogą skierować dziecko lub osobę dorosłą do skorzystania z serwisu jaki oferuje ACTU. Co jeszcze ważnego zostało powiedziane? Aby poprawić jakość życia dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, duże znaczenie ma bogate wyposażenie szkoły w sprzęt i pomoce specjalistyczne oraz zagospodarowanie przestrzeni szkolnej i wystrój.

Co postaramy się przenieść na grunt naszej szkoły? Oczywiście nie wszystko jest możliwe do realizacji w polskiej edukacji, ale są elementy, które możemy zaadaptować. Na pewno ważne są metody i formy pracy na lekcji, zwłaszcza jeśli mamy indywidualizować pracę ze względu na specjalne potrzeby edukacyjne. Na zajęciach trzeba dbać o zmianę aktywności i stosować różnorodne metody. Ważna jest praca w parach i grupach, ponieważ wtedy dzieci pomagają sobie nawzajem. Trzeba zastanowić się nad opracowaniem systemu pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Musimy też przeanalizować przystosowanie przestrzeni szkolnej oraz zwracać uwagę na wystrój klasy. Należy zorganizować kącik indywidualnej pracy dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz zaadaptować otoczenie szkoły do aktywnego spędzania przerw.

Nauka na Malcie od 16.08. odbywała się stacjonarnie, co pozwoliło na pełną realizację założonych celów. Oprócz zajęć w szkole miały także miejsce wyjazdy edukacyjne organizowane przez placówkę. Poznawanie nowego kraju oraz spotkania z lokalną ludnością miały wpływ na rozwój różnych kompetencji potrzebnych do pracy z dziećmi. Wszyscy wrócili pełni entuzjazmu i z nową wiedzą rozpoczęli rok szkolny 2021/2022.

Monika Fila

koordynator projektu

